

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

486.

I. K účinnosti výpovědi není třeba, aby byly zaměstnanci zároveň oznámeny všechny její důvody, nezavázal-li se zaměstnavatel k tomu, že při výpovědi oznámí zaměstnanci, proč mu ji dává. Z toho, že se zaměstnavatel zavázal, že zaměstnanci nevypoví bez zvláště důležitých důvodů, neplatí jeho povinnost, aby tyto důvody hned při výpovědi zaměstnanci oznamoval. Stačí, prokáže-li se teprve ve sporu, že tu v době výpovědi zvlášť důležité důvody skutečně byly. II. Okolnost, že zaměstnavatel, davší výpověď, nevyčkal uplynutí zákonné výpovědní lhůty a propustil zaměstnance ihned, nemá o sobě v zápatí bezúčinnosti výpovědi. Výpovědi se zrušuje služební poměr a propuštění před uplynutím výpovědní lhůty opravňuje zaměstnance jen k tomu, aby požadoval na zaměstnavateli plat, který mu přísluší za celou výpovědní lhůtu. Rozh. nejv. soudu z 20. X. 1952, R II 2818/52. Váž. obč. 12.005.

K účinnosti výpovědi nebylo třeba, aby byly žalobci zároveň oznámeny všechny její důvody, neboť nebylo nijak prokázáno, že se žalovaná obec smluvně zavázala k tomu, že při výpovědi oznámí žalobci, proč mu ji dává. Jak bude dále vloženo, zavázala se sice žalovaná obec, že žalobce nevypoví bez zvláště důležitých důvodů, ale z toho ještě neplatí její povinnost, aby tyto důvody hned při výpovědi také žalobci oznamovala. Stačí prokáže-li se teprve ve sporu, že tu v době výpovědi zvláště důležité důvody skutečně byly. Vždyť ani v případě předčasného propuštění není zaměstnavatel povinen, aby zaměstnanci udával důvod propuštění vůbec, a, uvedl-li nějaký důvod, nepozbývá tím ještě oprávnění, uplatňovati jiné důvody, jestliže tu byly. (Viz rozhodnutí č. 7259, 7384 sb. n. s.*) Okolnost, že žalovaná obec nevyčkala uplynutí zákonné výpovědní lhůty a propustila žalobce již dnem 31. prosince 1929, nemá o sobě v zápatí, že výpověď pozbyla účinnosti. Výpovědi se zrušuje služební poměr a propuštění před uplynutím výpovědní lhůty opravňuje zaměstnance k tomu, aby požadoval na zaměstnavateli plat, který mu přísluší za celou výpovědní lhůtu. (Viz rozhodnutí č. 3287 sb. n. s.*)

487.

I. Třeba se služební smlouva měla podle svého doslovu původně prodloužit jen na jeden rok, prodloužila se za týchž podmínek i na další léta, bylo-li ve služebním poměru oběma stranami pokračováno v téže rozsahu a způsobu, jako za platnosti původní smlouvy. II. Nárok na diety není nárokem na odškodnění. III. Tím, že se zaměstnanec, uzavíraje soukro-

*) Váž. obč. 3287 (rozh. nejv. soudu z 12. XII. 1923, Rv I 1246/23): Je-li zaměstnavatel oprávněn dáti výpověď bez udání důvodů, nedodržel-li však umluvené lhůty výpovědní, zrušuje se služební poměr a zaměstnanec se může domáhati pouze služebních požitků za rádnou lhůtu výpovědní.

Váž. obč. 7259 (rozh. nejv. soudu z 23. VIII. 1927, Rv I 1442/26). Zaměstnavatel nemusí udati zaměstnanci důvod propuštění vůbec, a uvedl-li jeden důvod, neztrácí oprávnění uplatňovati jiný důvod, jestliže takový důvod tu byl.

Váž. obč. 7384 (rozh. nejv. soudu z 4. X. 1927, Rv II 584/27). Ani zaměstnavatel, propouští zaměstnance ze služby, ani zaměstnanec, vystupuje předčasně ze služebního poměru, není povinen oznámiti důvod propuštění (předčasného vystoupení) ze služebního poměru, stačí, že důvod ten prokáže teprve na soudě. Z pouhé okolnosti, že zaměstnavatel neoznámil zaměstnanci při propuštění určitý propouštěcí důvod, nelze ještě usuzovati, že se ho vzdává.

moprávní služební smlouvu se státem, podrobil ustanovením služební pragmatiky, pokud tímto zákonem byly určeny závazky (povinnosti) státním zaměstnancům, nebyla nikterak dotčena povaha jeho služebního poměru, jenž zůstal poměrem soukromoprávním, a jest zaměstnanec oprávněn domáhati se přímo u rádného soudu svých nároků ze služebního poměru.

Rozh. nejv. soudu z 5. XI. 1952, Rv I 59/51, Váž. obč. 12.075.

488.

Novou úpravou (vzhledem k platovému zákonu ze dne 24. června 1926, č. 105 Sb. z. a n.) služebního platu sekundárních lékařů země moravské byly odměněny jednotně, úhrnkově veškeré jejich služební úkony, počínajíc od 1. ledna 1926, tedy i práce přes osmihodinovou služební dobu ve smyslu zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 91 Sb. z. a n., a byla proto při stanovení nových služebních požitků právem odpočítána naturální odměna za tyto práce. Rozh. nejv. soudu z 7. X. 1952, Rv II 55/51, Váž. obč. 11.968.

489.

I. Zaměstnanec, který má za úkol obchodně návštěvy u textilných závodů a při nich vhodnou obchodnou dovedností se snažit, aby získal objednávky tovaru zaměstnavatelem vyráběného, je cestujícím ve smyslu 3. odst. § 113 živn. zák. s nárokem na trojměsíční lehotu výpovědní.

II. Pre výklad pojmu obchodného cestujícího vo smysle 3. odst. § 113 živn. zák. nelze sa dovolávať ustanovenia § 45 obč. zák. Rozh. nejv. soudu z 31. X. 1951, Rv III 821/50, Právny Obzor 777.

490.

Dříve než zřízený pracovní soud zahájil činnost, přísluší spory, uvedené v §§ 1 a 2 zákona o pracovních soudech, k věcné příslušnosti okresního soudu, jehož místní příslušnost jest určena podle § 3 cit. zák. Rozh. nejv. soudu z 29. IX. 1952, R I 681/52, Prager Juristische Zeitschrift, roč. XIII, str. 781.*)

491.

K výlučné příslušnosti pracovního soudu přísluší, nehledíc na hodnotu předmětu sporu, také mzdový nárok, odvozovaný z toho, že žalobce konal pro žalovaného s jeho souhlasem služby a že tím byla mlčky uzavřena služební smlouva. Rozh. nejv. soudu v 20. I. 1953, R I 1440/52, Juristenzeitung 1598.

492.

Výlučná příslušnost pracovního soudu, resp. soudu okresního (podle § 42 zák. č. 131/31) nemá místa, jestliže žalovaný zaměstnavatel není československým státním příslušníkem a bydlí v cizině a jestliže také pracovní místo žalujícího zaměstnance jest v cizině. V takovém případě není překážkou, aby strany podle § 104 j. n. podrobily spory ze smluvního poměru pokud hodnota přesahuje 5000 Kč, příslušnosti tuzemského krajského soudu. Rozh. nejv. soudu z 27. I. 1953, R I 9/53, Juristenzeitung 1605.

*) Srv. k tomu rozhodnutí uveřejněná v t. l. pod č. 400, 410, 411 a 473.

Noční hlídač továrního podniku patří do skupiny osob uvedených v druhém odstavci § 12 zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu z 9. III. 1953, Rv I. 1196/51.

Jde především o otázku, zdali žalobce jako noční hlídač továrního podniku žalované firmy patří do skupiny osob uvedených v druhém odstavci § 12 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n. Nižší soudy na ni odpověděly kladně. Dovolatel proti tomu brojí a zdůrazňuje, že zákon čís. 91/1918 Sb. z. a n. stanoví v § 12 pro všechny tam uvedené osoby, že jim náleží ve 24 hodinách odpočinek dvanácti hodin, z něhož aspoň osm hodin musí připadnouti na nepřetržitý klid v noci, z čehož dále vyvozuje, že v druhém odstavci § 12 má zákon na mysli jen osoby, které konají službu ve dne, nikoli i osoby, jejichž služba záleží v hlídce noční, protože tyto osoby nemohou mít po dobu osmi hodin noční klid. U žalobce prý nejde o výjimku z nočního klidu, dovolenou v třetím odstavci § 12, ježto jeho práce nebyla ojedinelá, nepravidelně se vyskytující a nutná, nýbrž byla stálá a pravidelná.

Nejvyšší soud nesushlasí s právním názorem dovolatelovým, že se ustanovení druhého odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n. nevztahuje na osoby, jejichž služba záleží v noční hlídce, a schvaluje naopak názor nižších soudů, vycházející při tom z těchto úvah:

Zákon čís. 91/1918 Sb. z. a n. přijal sice všeobecně zásadu osmihodinné doby pracovní, ale neprovedl ji do všech důsledků. Ve zprávě sociálně politického výboru Národního shromáždění o vládním návrhu na zavedení osmihodinné doby pracovní (tisk 234 z roku 1918) bylo uvedeno, že zavedení osmihodinné pracovní doby jest a musí býti důlem vzájemných ústupků, pouhým rámcem, do něhož se mají vtěsnati všechny kategorie pracovní, že to nebylo proto možné bez výjimek, jež byly nevyhnutelně nutné, a že se z pracovníků rukou vypouštějí ony skupiny, u nichž nelze dobře osmihodinný den stanoviti, poněvadž jejich práce jest nepravidelná a nelze ji dobře ohraničiti určitými hodinami. Jsou to osoby zaměstnané a žijící v domácnostech hospodářů venkovských i rodin městských, dále osoby obstarávající pouhý dozor nebo hlídku domů, podniků, polí, zvířat, výhradně jen k těmto úkonům najaté a zpravidla v domě zaměstnavatelově bydlící. Na tyto osoby se vztahuje zvláštní ustanovení § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n., k němuž bylo v uvedené zprávě podotčeno, že upravuje pracovní dobu záporným způsobem pro osoby, jež byly dosud z ochrany zákona o pracovní době vůbec vyloučeny a že tu bylo nutno, měla-li vůbec býti nějaká pracovní doba vyměřena, stanoviti odpočinek vyměřený na 12 hodin. Již v rozhodnutí čís. 8896*) sb. n. s. bylo podrobně vyloženo, že požadavek bydlení v zaměstnavatelově domácnosti stanoví zákon pouze pro skupinu osob uvedených v prvním odstavci § 12 a zaměstnaných v domácnosti zaměstnavatelově, nikoliv též pro osoby naznačené v druhém odstavci tohoto paragrafu, to jest pro

osoby najaté ke služebním úkonům nepravidelně konaným a nepatrně namáhavým, jako jsou dozor a střežení domů, podniků a hlídka zvířat. Z doslovu zákona (ze slov »jako jsou«) plyne, že zákon sám považuje dozor a střežení domů nebo podniků a hlídku zvířat za úkony nepravidelně konané a nepatrně namáhavé, nikoli tedy za práce těžké. Podle toho, co bylo nižšími soudy zjištěno o služebních úkonech žalobcových, nelze pochybovati o tom, že u něho šlo o střežení továrního podniku a spojené s tím úkony, takže v tom směru jsou tu předpoklady pro použití druhého odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n. Předpis § 1 o osmihodinné pracovní době má na zřeteli práci vykonávanou v podnicích samých, v jejich provozu, kdežto pro pouhý dozor a střežení podniků platí zvláštní ustanovení § 12, odst. 2.

Zbývá ještě zkoumati, zdali použití ustanovení druhého odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n. na žalobce jest vyloučeno proto, že konal hlídačskou službu v noci a že z odpočinku trvajících dvanáct hodin, který mu podle § 12 náležel, nepřipadlo aspoň osm hodin na nepřetržitý noční klid. Délka pracovní doby hlídače soukromého podniku jest v § 12 upravena záporným způsobem na dvanáct hodin denně. S tímto rozsahem doby pracovní otázka nočního klidu ani nutně nesouvisí. Osobám uvedeným v § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n. náleží ovšem zpravidla nárok na noční klid, trvajících nepřetržitě aspoň osm hodin, ale tím se jejich přípustná pracovní doba nezkracuje, nýbrž to se týká jen jejího rozdělení, jež jinak zákon ve čtvrtém odstavci § 12 ponechává (s omezením tamtéž uvedeným) volné úmluvě stran. Ostatně výhrada nočního klidu podle § 12 není bezvýjimečná, neboť již zákon sám v třetím odstavci § 12 přímo dovoluje výjimky z nočního klidu pro »jedinele, nepravidelně se vyskytující nutné případy«. Zdali jde o takový případ, o němž již sám zákon dovoluje výjimku z nočního klidu, jest posouditi podle zvláštních okolností toho kterého případu. Pokud se v dovolání uvádí, že žalobcovy práce byly stále a pravidelné, jest k tomu připomenouti, že zákon v třetím odstavci § 12 nemluví o nepravidelných pracích, nýbrž o nepravidelných případech.

Že u žalobce jako nočního hlídače továrny žalované firmy platí výjimka z nočního klidu, jakou má na mysli § 12, odst. 3., zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n., vyplývá i z ustanovení čl. IV., čís. 14 nařízení ministra sociální péče ve srozumění se zúčastněnými ministry ze dne 11. ledna 1919, čís. 11 Sb. z. a n., jež bylo vydáno na základě zmocnění uděleného v § 8, odst. 2., zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n., a podle něhož jest noční práce (to jest práce od 10. hodiny večerní do 5. hodiny ranní) výslovně dovolena při střežení závodů a při hlídačské a bezpečnostní činnosti vůbec. Není rozumného důvodu, aby v příčině nočního klidu a v příčině pracovní doby byl činěn rozdíl mezi nočním hlídačem, který jest na příklad zřízencem hlídačí společnosti (viz rozhodnutí čís. 9893*) sb. n. s.), a mezi nočním hlídačem, kterého si zjedná správa hlídačského podniku přímo sama.

Jen mimochodem se podotýká, že z doslovu prvního odstavce § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n. není zcela jasně poznatelné, která určitá

*) V á ž. o b č. 8896 (rozh. nejv. soudu z 20. IV. 1929, Rv I. 1176/28, P. P. roč. VIII, str. 91): Náležitost »bydlení v domácnosti zaměstnavatelově« není podstatnou pro zařazení zaměstnanců pod ustanovení § 12 a splnění její nelze vyžadovati ani u všech zaměstnanců určených k osobním službám.

*) V á ž. o b č. 9893 (rozh. nejv. soudu z 8. V. 1930, Rv I. 1337/29, P. P. 146): Zřízence soukromé hlídačí a zamykačí společnosti, pověřený službou hlídače v průmyslovém podniku, náleží do skupiny zaměstnanců, uvedených v § 12, odst. 2. zák. č. 91/1918.

doba se v něm rozumí »nocí«. Předpisy o noční práci jsou obsaženy v §§ 8 a 9 téhož zákona a tam se označuje jako »noc« doba od 10. hodiny večerní do 5. hodiny ranní, tedy doba sedmi hodin, kdežto v § 12, odst. 1., se praví, že na nepřetržitý klid v noci musí připadnouti aspoň o sm hodin, tudíž o jednu hodinu více, než »noc« podle §§ 8 a 9 trvá. V třetím odstavci § 12 se ovšem stanoví, že těžká práce se nesmí konati v době od 9. hodiny večerní do 5. hodiny ranní, ale při tom není tato doba označena jako »noc«.

Podle toho, co bylo právě vyloženo, usuzuje dovolací soud, že se zákonem čís. 91/1918 Sb. z. a n. jest ve shodě výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, čís. j. 4751/III-19, na nějž odkazuje odvolací soud ve svém rozsudku, pokud se ve vysvětlivkách tohoto výnosu k § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n. uvádí, že pod ustanovení druhého odstavce § 12 jest počítati také ponocné, zřízení soukromých společností hlídačích, samostatné hlídače ve stájích, vrátné, domovníky a hasiče z povolání a že těmito osobám náleží ve 24 hodinách odpočinek 12 hodin, z nichž aspoň 8 hodin musí připadnouti na nepřetržitý klid v noci, pokud ovšem nekonají své povolání výhradně v noci. Nelze proto uznati za správný dovolatelův názor, že uvedený výnos ministerstva sociální péče odporuje v naznačeném směru zákonu o osmihodinové době pracovní.

Dovolací soud dospívá tudíž k závěru, že u žalobce jako nočního hlídače mohla podle § 12 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n. jeho doba pracovní trvati dvanáct hodin za den. Podle zjištění nižších soudů byla žalobci za služby konané v této pracovní době placena smluvená týdenní mzda, kterou bez námitek přijímal, a ježto ani sám netvrdil, že byl zaměstnáván déle než po tuto dobu, byl žalobní nárok na zvláštní odměnu za práce přes čas nižšími soudy právem zamítnut jako neodůvodněný.

494.

Nastoupení vojenského cvičení (cvičení ve zbrani), nebylo ani za platnosti vládních nařízení o zachování služebních poměrů po dobu cvičení ve zbrani, vydaných před zákonem z 31. III. 1925, č. 61 Sb. z. a n. důvodem skýtajícím zaměstnanci nárok na náhradu mzdy podle § 1154 b) obč. zák. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického z 24. X. 1928, Vhrs 167/28, Kolací 518.

Otázka, přísluší-li zaměstnanci, který nastoupil cvičení ve zbrani, plat podle § 1154 b) obč. zák., ve znění zákona z 1. IV. 1921, č. 155 Sb. z. a n., rozhodnuta byla záporně a to pro rok 1922 vládním nařízením ze dne 7. VIII. 1922, č. 209 Sb. z. a n., pro rok 1925 vládním nařízením ze dne 29. II. 1924, č. 47 Sb. z. a n. a konečně zákonem ze dne 31. března 1925, č. 61 Sb. z. a n. Uvedená vládní nařízení o zachování služebních a pracovních poměrů po dobu cvičení ve zbrani stanoví v § 2: »Za dobu, po kterou zaměstnanec pro vojenskou službu nemůže svých služebních povinností vykonávati, nepřisluší mu plat, není-li právními předpisy nebo smlouvou stanoveno jinak.« Již z toho, že před rokem 1922 byla vydána zvláštní nařízení upravující tutéž otázku v tom smyslu, že dělník jest po dobu cvičení ve zbrani započítován vojenským úřadem, že jeho rodina pobírá příspěvky na výživu a že služební poměr se nezrušuje cvičením ve zbrani, bylo správně dovozováno, že citovaná vládní nařízení označují slovem »právní

předpisy« jen předpisy zvláštních zákonů a nikoliv všeobecný předpis § 1154 b) obč. zák. Správnost tohoto výkladu byla potvrzena způsobem vylučujícím jakoukoliv pochybnost ustanovením § 5 zákona č. 61/1925 Sb. z. a n. o zachování pracovních (služebních poměrů) po dobu cvičení ve zbrani, cvičení služebních). Toto ustanovení zákona praví: Za dobu, po kterou zaměstnanec pro cvičení ve zbrani (cvičení služební), nemůže svých pracovních povinností vykonávati, nepřisluší mu plat, počítajíc v to i jiné vedlejší požitky a požitky naturální, vyjímajíc naturální byt, není-li stanoveno jinak smlouvou nebo právními předpisy zvláštních zákonů (zákon ze dne 16. I. 1910, č. 20 ř. z., zák. ze dne 13. I. 1914, č. 9 ř. z., zák. z 31. I. 1922, č. 34 Sb. z. a n.).

495.

Zaměstnanec nemůže se domáhati na zaměstnavateli náhrady škody proto, že prý byl za své služby nedostatečně placen, takže trpěl podvýživou, a že se ve službě přepracoval, nebyly-li na něm žádaný pracovní úkony nad míru stanovenou předpisy pro službu. Rozh. nejv. soudu ze 17. XI. 1932, Rv I 1073/31, Váž. obč. 12405.

Žalobkyně se domáhá na žalovaném státu náhrady škody. Nárok na náhradu škody předpokládá podle § 1295 obč. zák. především zavinení škůdcovo. Žalobkyně spatřovala zavinení žalovaného státu původně v tom, že prý byla za své služby nedostatečně placena, takže trpěla podvýživou, že se ve službě přepracovala a že byla po jednoměsíční výpovědi bezdůvodně propuštěna ze služeb poštovní správy. V dovolání již neuplatňuje, že její propuštění ze služby bylo bezdůvodně, nýbrž sama prohlašuje za nerozhodné, zdali byl žalovaný stát oprávněn dáti jí výpověď čili nic. Že však ani z ostatních žalobkynin tvrzených okolností nelze vyvoditi zavinení žalovaného státu, které ho zavazovalo k náhradě škody podle § 1295 obč. zák., bylo výstižně vyloženo již v důvodech napadeného rozsudku, jež vyhovují stavu věci a zákonu a na něž se dovolatelka odkazuje.

496.

V Čechách nejsou přímo předepsána ochranná opatření ohledně kruhových pil, používaných pro soukromou potřebu hospodářství. — Přes to, že kruhová pila nebyla opatřena ochranným opatřením, není zaměstnavatel povinen k náhradě škody, byl-li zaměstnanec poraněn tím, že se při řezání smeklo dřevo, patrně když přišla pila na suk. Šlo o náhodu a zaměstnavatel by ručil podle § 1311 obč. zák. za újmu, která by nebyla nastala, kdyby byla kruhová pila dostatečně opatřena. Důkaz o tom přísluší poškozenému. Rozh. nejv. soudu ze 14. X. 1932, Rv I 656/51, Váž. obč. 11985.

Žalobní nárok jest opřen o to, že žalovaní zaviniili úraz, opatřivše nedostatečně cirkulárku. Není sporu o tom, že v souzeném případě bylo kruhové pily používáno pro soukromou potřebu hospodářství. Pro Čechy nejsou přímo předepsána ochranná opatření takových pil. Předpis § 68 nařízení ministerstva obchodu ze dne 25. listopadu 1905, čís. 176 ř. z., v němž jest řeč o kruhových pilách, jest předpisem pro živnostenské podniky. Nařízení místodržitele pro Čechy ze dne 12. března 1907, čís. 33 z. zák. o opatřeních k zabránění úrazům při hospodářských strojích nemá ustanovení o pilách. Předpis takový obsahuje § 8 nařízení místodržitele pro Moravu ze dne 28. prosince 1910, čís. 2 z.

zák. na rok 1911 a II. díl písm. F nařízení zemského presidenta pro Slezsko ze dne 2. března 1911, čís. 13 z. zák. Je tedy pravda, že pro Čechy není předpisů o ochranných opatřeních kruhových pil, používaných pro soukromou potřebu hospodářství, avšak je tu přihlížeti k ustanovení § 1157 obč. zák., jež zaměstnavatelům ukládá zvláště povinnost pečovatí o to, aby při úpravě práce a udržování pracoven a náradí, jež mají opatřiti aneb již opatřili, byly chráněny život a zdraví zaměstnanců. Z toho vyplývá pro oba žalované jako zaměstnavatele zákonná povinnost, aby udržovali kruhovou pilu, které používali jejich zaměstnanci při výkonu prací v jejich hospodářství, v takovém stavu, aby bezpečnost života nebo zdraví zaměstnancova nebyly ohroženy. Přes to, že soud první stolice zjistil z výpovědi svědka Antonína K-a, že cirkulárka nebyla opatřena žádným ochranným opatřením, nelze dovolání přiznati úspěch. Žalobce vylíčil případ tak, že se při řezání smeklo dřevo, patrně když pila přišla na suk, a že mu byl uříznut palec u levé ruky a poraněn ukazováček na téže ruce. Podle toho šlo o náhodu a zaměstnavatelé ručili by podle § 1511 obč. zák. za újmu, která by jinak nebyla nastala, totiž která by nebyla nastala, kdyby cirkulárka dostatečně byla opatřena. Důkaz o tom přísluše, hledíc k ustanovení § 1296 obč. zák., poškozenému, ten to však ani netvrdil — činí to opožděně teprve v odvolání — že kdyby byla pila řádně opatřena, bylo by vyloučeno, aby jeho ruka přišla ve styk s ozubím pily. Dovolatel v řízení před soudem první stolice tvrdil, že cirkulárka nebyla opatřena obvyklými chránidly, jež teprve v dovolání jmenuje (druhý odstavec § 482 a druhý odstavec § 504 c. ř. s.).

497.

Omylem vyplacené přeplatky na mzdě může si závodní správa vybrati srážkami se mzdy dělníkovy, i když tento přeplatek ty přijal bona fide. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického ze 16. X. 1929, Vhrs 113/29, Kolací 383.

Otázka, zda žalobce přijímal omylem vyplacený přeplatek bona nebo mala fide, nerozhoduje. V kladném případě vzešel žalované proti žalobci nárok na vrácení přeplacené částky podle § 1451 obč. zák. a žalobce nemůže se právem domáhati jejího vrácení, i když si ji žalovaná vybrala srážkami se mzdy. Srážky tyto nelze ostatně ani podle § 35 sluz. řádu označovati za nepřipustné, poněvadž jde o přeplatky, na něž neměl zaměstnanec podle zákona nároku.

498.

Krajský soud rozhoduje v pracovních sporech o rekursech (§ 36 zák. č. 151/1931) s konečnou platností; revisní rekurs jest vyloučen.

Proti usnesení odvolacího soudu v pracovních sporech jest stížnost k nejvyššímu soudu přípustna jen za podmínek § 519 čr., pokud jím bylo rozhodnuto o odvolání proti rozsudku pracovního soudu. Rozh. nejv. soudu z 12. I. 1935, R II 502/32, Juristenzeitung č. 1591.

Revisní rekurs směřuje proti usnesení krajského soudu, kterým bylo rozhodnuto o rekursu proti usnesení pracovního soudu o námítce věcné příslušnosti. Krajský soud zde rozhodl jako rekursní soud a nikoli jako <odvolací soud> ve vlastním slova smyslu (srov. § 5 vl. nař. z 1. prosince 1934, č. 180 Sb. z. a n.).

Podle § 36 zák. o pracovních soudech z 4. července 1931, č. 151 Sb. z. a n., lze usnesením pracovního soudu nebo jeho předsedy a výroku rozsudku o útratách, pokud strana neodporuje zároveň rozhodnutí o věci hlavní, odporovati rekuresem, o kterém krajský soud, v jehož obvodu se pracovní soud nalézá, rozhodne s konečnou platností. Z toho vyplývá, že v odpor vzaté rozhodnutí krajského soudu jako soudu rekursního jest konečné a že revisní rekurs proti němu jest nepřipustný. Bylo jej podle § 526, odst. 2. čr. a § 36, odst. 2., zák. č. 151/1931 odmítnouti.

Pro úplnost buď uvedeno, že podle druhé věty druhého odstavce § 36 zák. č. 151/1931 Sb. z. a n., kterou bylo stanoveno, že o rekursním řízení platí jinak (t. j. pokud v tomto zákoně nejsou obsažena ustanovení zvláštní) ustanovení civilního řádu soudního, jest přípustným rekurs na nejvyšší soud jen proti usnesením odvolacího soudu v pracovních sporech, která byla vydána v odvolacím řízení a kterými bylo rozhodnuto o odvolání proti rozsudku pracovního soudu, a to za podmínek § 519 civ. řádu soudního.

499.

O přípustnosti rekursu proti usnesením odvolacího soudu, vydaným za odvolacího řízení ve věcech pracovních, platí § 519 čr.

V případech § 519 č. 3 čr. jest rekurs přípustný jen tehdy, je-li v usnesení odvolacího soudu vyřčeno, že v řízení u pracovního soudu má býti pokračováno teprve až toto usnesení nabude právní moci. Usnesení nejv. soudu z 15. XII. 1932, R I 1050/32.

Žalobce rekuresem odporuje usnesení odvolacího soudu ve sporech pracovních, jímž byl zrušen rozsudek pro zmeškání, vydaný pracovním soudem, a věc byla vrácena soudu první stolice k dalšímu jednání a rozhodnutí. Přípustnost tohoto rekursu jest posuzovati podle zákona o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, čís. 151 Sb. z. a n. V druhém odstavci § 36 tohoto zákona jest ustanoveno, že v rekursním řízení platí jinak — to jest, pokud v tomto zákoně nejsou obsažena ustanovení zvláštní — ustanovení civilního řádu soudního. Platí tu tedy zejména též ustanovení § 519 čr. o tom, kdy se připouští rekurs proti usnesením odvolacího soudu, vydaným za odvolacího řízení. V souzené věci jde o případ, upravený v § 519 č. 3 čr. a rekurs by byl přípustný jen tehdy, kdyby bylo v usnesení odvolacího soudu vyřčeno, že v řízení v první stolici má býti pokračováno teprve, až toto usnesení nabude právní moci. Napadené usnesení neobsahuje takové výhrady, takže rekurs proti němu není podle § 519 čr. 3 čr. přípustný. Bylo jej proto podle § 526, odst. 2. čr. a § 36, odst. 2., zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n. odmítnouti.

500.

K rozhodování o náhradě útrat a cestovních výloh, které vzešly zaměstnanci, propuštěnému bezdůvodně okamžitě z práce, hledáním nového místa, není hornický rozhodčí soud příslušným. Rozh. vrch. rozh. soudu hornického ze 17. X. 1928, Vhrs 205/28, Kolací 516.

Přítomnou žalobou domáhá se žalobce mezi jiným také náhrady útrat a cestovních výdajů v částce 1650 Kč, spojených s hledáním jiné práce. Škoda tato vznikla žalobci podle jeho

tvzení proto, že následkem propuštění z práce byl nucen hledati si jiné místo. Nárok tento není však nárokem mzdovým a spor o náhradu této škody není mzdovým sporem, o němž by hornickému rozhodčímu soudu náleželo podle § 2, lit. e), zák. č. 170/24 Sb. z. a n., rozhodovati. Jelikož hornický rozhodčí soud je k rozhodování sporů uvedených v § 2 cit. zák. jedině a výlučně příslušný, spory o náhradu škody však před hornické rozhodčí soudy vůbec nenáleží, bylo rozsudek a řízení jemu předcházející v tomto směru zrušiti a žalobu, pokud se domáhá částky 1650 Kč, pro věcnou nepřislusnost dovolaného soudu odmítnouti.

501.

Odvolání z rozsudků pracovních soudů není ve smyslu § 28, odst. 1., zákona ze dne 4. července 1931, čís. 151 Sb. z. a n. o pracovních soudech dopuštěno, když žalobní návrh, o kterém měl rozhodnouti odvolací soud, stal se omezením žaloby nebo rozštěpením nároku toho rozsudkem prvního soudu věci nepatrnou. Rozh. nejv. soudu z 27. I. 1935, č. j. R I 30/35, stejně rozhodnutí z téhož dne č. j. R I 47/35, Právník, str. 222/1935.

Podle § 28, odst. 1., zákona ze dne 4. července 1931, čís. 151 Sb. z. a n. lze se ve sporech, ve kterých hodnota předmětu není vyšší než 300 Kč, odvolati z rozsudku prac. soudu jen za podmínek tam vytčených. V § 31 jest pak ustanoveno, že o odvoláních podle § 28, odst. 1., rozhoduje odv. soud v neveřejném zasedání usnesením s konečnou platností.

Jest proto především zkoumati, zdali v souzené věci jde o spor, jehož předmět nemá hodnotu vyšší než 300 Kč, tudíž o věc nepatrnou, a zdali podle toho má napadené usnesení odvolacího soudu konečnou platnost.

S hlediska přípustnosti rekursu proti usnese-

ní odvolacího soudu jest hostejné, zdali nárok, o kterém měl rozhodnouti odvolací soud, byl věcí nepatrnou již od počátku, nebo zdali se jí stal teprve později, buď omezením žaloby nebo rozštěpením žalobního nároku rozsudkem prvního soudu. Za nepatrné jest z uvedeného hlediska považovati i věci, které jsou jimi v době, kdy bylo podáno odvolání, třeba původně podle žaloby měl předmět sporu hodnotu vyšší než 300 Kč. Účel ustanovení § 31 zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n. je stejný jako účel předpisů § 517, posl. odst. a § 502, odst. 2. cís., aby totiž ve věcech nepatrných byl nejv. soud ušetřen rozhodování vůbec. V tom směru bylo ustanovení § 31 zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n. recipováno z § 30 zákona o živn. soudech ze dne 27. listopadu 1896, čís. 218 ř. z., jak jest uvedeno v důvodové zprávě vládního návrhu zákona o pracovních soudech (tisk senátu 552/1930).

V souzeném sporu bylo sice žalováno o 645 Kč 50 h, tedy o hodnotu vyšší než 300 Kč, avšak rozsudkem soudu první stolice byl žalobní nárok rozdělen tak, že mu bylo co do částky 586 Kč 90 h vyhověno, kdezto s částkou 255 Kč 60 h byl zamítnut. Odsuzující část prvního rozsudku nabyla právní moci a žalobce napadl onen rozsudek odvoláním jen potud, pokud jím byla zamítnuta jeho žalobní žádost co do částky 255 Kč 60 h, jež nepřevyšuje hranici 300 Kč, stanovenou v § 28, odst. 1., zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n. Odvolací soud rozhodoval tudíž o odvolání ve sporu, ve kterém hodnota předmětu v době, kdy bylo podáno odvolání, nebyla vyšší než 300 Kč, takže jeho usnesení o něm má podle § 21 zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n. platnost konečnou, ať vyznělo jakkoliv.

Z toho plyne, že rekurs proti napadenému usnesení jest zákonem vyloučen, pročež jej bylo podle § 526, odst. 2. cís. a § 36, odst. 2., druhá věta zákona čís. 151/1931 Sb. z. a n., odmítnouti jako nepřípustný.

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

502.

Pojistný případ nemocného pojištěnce nastává při povinném pojištění pro případ nemoci podle zákona č. 221/24 tím okamžikem, kdy se stal pojištěnec potřebným lékařské pomoci nebo léků (a nikoli teprve vznikem nároku na dávky, resp. realizací tohoto nároku). Nález nejv. spr. soudu z 22. XI. 1932 č. 17.866. Prejudikatura: srov. Boh. A 975/21, 2576/25, 5251/24, 5417/24 a 9640/32; Boh. A 10.166.*)

*) Boh. A 2576 (nál. nejv. spr. soudu z 28. VI. 1923, č. 11.353): Za počátek onemocnění podle nemocenského zákona jest považovati onen termín, kdy u pojištěnce vznikla potřeba lékařské pomoci a léčiv, třeba v oné době ještě pracoval.

Boh. A 3251 (nál. nejv. spr. soudu z 15. II. 1924, č. 2541): Za den vzniku onemocnění jest považovati den, kdy lékařské ošetření a poskytnutí léků se stalo nutným, a nikoliv den, kdy došlo k faktické realizaci nároků podle § 6, č. 1 a 2 nemoc. zák.

Boh. A 3417 (nál. nejv. spr. soudu z 31. III. 1924, č. 4703/23): Nárok na pojistné dávky podle § 6 zák. o nem. poj. vzniká okamžikem, kdy zdravotní stav osoby, o níž jde, vyžaduje podle posudku lékařské vědy lékařské ošetřování a poskytnutí léku.

Boh. A 9640 (nál. nejv. spr. soudu z 3. II. 1932, č. 1389, v »Prac. právu« č. 408): I podle zák. č. 221/24 jest za počátek onemocnění pokládati onen termín, kdy u pojištěnce vznikla potřeba lékařské pomoci a léčiva, třeba v oné době ještě pracoval.

505.

Dělníci, kteří v povrchových měřácích majiteli propůjčených, dobývají ze starých hald strusku — třeba se tak dalo způsobem sebe primitivnějším (§ 123 hor. zák.) — jsou zaměstnání v hornictví ve smyslu § 2 zákona č. 242/22 Sb. z. a n. a podléhají pojistné povinnosti podle tohoto zákona. Nál. nejv. spr. soudu z 18. II. 1935, čís. 2815/35.

504.

Služební poměr jako předpoklad pojistné povinnosti podle § 1 zák. č. 89/20. Nál. nejv. spr. soudu z 15. X. 1932, č. 15.625, Boh. A 10.76. Prejudikatura: Boh. A 8550/30, 5977/24, 4530/25, 7548/28, 8550/30, 8582/30, 9144/31, 9589/31.*)

Na sporu je otázka pensijní povinnosti Jos. M. jako provisorního zástupce firmy Singer Sewing Machine Comp. v době od 5. května 1924. Otázku tu řešiti dlužno podle zákona č. 89/20. Základním předpokladem pro pensijní povinnost podle § 1 tohoto zák. jest, aby osoba, o jejíž

*) Boh. A 3977 (nál. z 3. X. 1924, č. 16.598): Cestující na provisi, který podle smlouvy s firmou, pro kterou cestuje, nevzal na sebe závazků konati nějakou činnost a který není k firmě v poměru podřízenosti a vázanosti na rozkaz firmy, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 5. února 1920, č. 89 Sb. (zák. o pensijním pojištění), a nepodléhá tedy pensijnímu pojištění. Boh. A 4330 (nál. z 17. I. 1925, č. 821): Cestující na

pensijní povinnost jde, byla v poměru služebním. Služebním poměrem sluší pak rozuměti ony vztahy, které vyplývají pro kompacisenty z uzavřené smlouvy služební ve smyslu § 1151 o. z. o., resp. § 1 zák. č. 244/22, podle nichž služební smlouva vzniká, zaváže-li se někdo konati po nějakou dobu jinému služby. Podstatným pojmovým znakem služební smlouvy na straně zaměstnance je tedy závazek konati zaměstnavateli služby. Z této jeho povinnosti vyplývá, že zaměstnanec v příčině konání služeb jest vázán rozkazy zaměstnavatele, z čehož pak plyne poměr vázanosti a podřízenosti zaměstnance k rozkazům zaměstnavatele. To jest právní stanovisko, hájené ustálenou judikaturou nss-u (srov. Boh. A 5977/24, 4550/25, 7548/28, 8582/30, 9144/31, 9589/31 a j.).

Zbývá zkoumati, zda v poměru Josefa M. k jmenované firmě lze sledovati uvedené podstatné pojmové znaky smlouvy služební. Vzájemný jejich smluvní poměr byl upraven podle zjištění žal. úřadu úmluvou ze 6. června 1925, jejíž platnost stížnosti nepopírají, takže obsah její jest nesporný. Že by smluvní poměr Josefa M. k firmě v době od 4. května 1924 do uzavření této smlouvy byl snad upraven jinak, stížnosti nevtvrdí. Z obsahu řečené smlouvy a z výpovědi st-le J. M. a zástupce firmy dospěl žal. úřad v nař. rozhodnutí k závěru, že M. nebyl k firmě v poměru služebním ve smyslu § 1151 o. z. o., resp. § 1 zák. č. 244/22, poněvadž nebyl k ní v poměru podřízenosti a vázanosti jejími rozkazy. Tomuto úsudku vytýkají stížnosti nesprávnost a snaží se z různých momentů, na které poukazují, dovoditi opak.

Stížnost Všeobecného pensijního ústavu zdůrazňuje především, že M. měl přidělen určitý rayon, v němž byl povinen vyhledávati zákazníky, z čehož dovozuje, že již po místní stránce byla jeho činnost firmou omezena, takže nemohl svoji působnost rozvíjeti podle své libovůle, jak bylo odpovídalo principu samostatného podnikání. Námitka tato není důvodnou. Samostatnosti jednatele na provisi, jakým byl M., není na újmu, jestliže jeho působnost podle smluvního ujednání jest omezena místně na určité území nebo jinak po určitých stránkách, jak nss opětne již vyslovil (srov. Boh. A 9144/31).

Stížnost namítá dále, že M. obstarává pro firmu inkaso peněz za dodané zboží v obvodu svého rayonu, ať šlo o obchody jím samým či jinou osobou uzavřené, a to také u osob, jež se do jeho rayonu třeba později přistěhovaly. Stížnost se domnívá, že již podstata této činnosti svědčí pro existenci služebního poměru, zvláště děje-li se — jak tomu bylo u M. — na základě dodaných mu seznamů podle příkazů a dispoic firmy. Stížnosti však nelze přisvědčiti. Z podstaty in-

provisi, který podle smlouvy s firmou, pro kterou cestuje, nevezal na sebe závazků konati nějakou činnost, a který není k této firmě v poměru podřízenosti a vázanosti na jeho rozkazy, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 15. května 1919, č. 268 Sb., a nepodléhá tedy nemocenskému pojištění. Boh. A 7548 (nál. z 12. XI. 1928, č. 23.360/277); I. K výkladu pojmu »poměr služební« podle § 1 zák. č. 89/1920. — II. Podléhá akvizitér pojišťovny pojištěné povinnosti pensijní? — III. Závislost hospodářská nepatří k pojmovým znakům služebního poměru. Boh. A 8550 (nál. z 14. IV. 1930, č. 59/20); Cestující na provisi není za všech okolností vyňat z pojištěné povinnosti nemocenského podle zák. č. 268/19. Boh. A 8582 (nál. z 3. V. 1930, č. 7312, v »Prac. právu« č. 131); Předpokladem pro založení pojištěné povinnosti podle § 1 pens. zák. není, aby práce, k nimž se zaměstnanec služební smlouvou zavázal, byly jím skutečně také vykonávány. Boh. A 9144 (nál. z 24. III. 1931, č. 4641, v »Prac. právu« č. 231); Podléhá zástupce pojišťovny pensijní povinnosti podle zák. č. 89/20? Boh. A 9389 (nál. z 23. IX. 1931, č. 12.672); Podléhá obchodní jednatel pojištěné povinnosti pensijní podle zák. č. 89/20?

kasní činnosti o sobě nevyplývá ještě nutně, že by musila býti vykonávána vždy jen osobou jsooucí ve služebním poměru k osobě, pro niž inkasuje, neboť může býti vyvíjena také na základě jiného poměru než služebního, na příklad poměru mandátního. Záležeti bude na tom, jak v konkrétním případě inkaso podle úmluvy stran má býti vykonáváno. Žal. úřad zjišťuje v nař. rozhodnutí, že M. je prováděl v pořadí tak, jak sám za vhodné uznal, tedy podle libovolných svých vlastních časových i místních dispoic, jež mu firma nijak nepředpisovala. Z toho plyne, že po této stránce nebyl vázán rozkazy firmy ani jim podřízen. Chybí proto pro tuto složku jeho činnosti charakteristické znaky poměru služebního. Dostával-li M. od firmy k inkasním účelům seznamy, nelze v nich shledávati služební příkazy její, jak se stížnost domnívá, nýbrž jen evidenční pomůcku nutnou k tomu, aby podle ní inkaso mohlo prováděti. Bez sdělení dat, týkajících se dlužníků a výše dlužných částek obsažených v takových seznamech, nebylo by přece možno inkaso obstarávati. Že samé povahy inkasní činnosti plyne, že inkasista musí vybrané peníze odvésti a podati zprávu o výsledku této činnosti. Z toho, že také M. denně tak činil, nevyplývá však, jak tvrdí stížnost, nezvratně, že proto byl již ve služebním poměru k firmě. Podáváný zprávu o výsledku smlouvené činnosti nevtiskuje jí o sobě ráz činnosti služební, stejně jako není rozhodným momentem povinnost kontrahenta oznámiti spolukontrahentu onemocnění nebo jinou překážku vykonávati smlouvou převzaté povinnosti.

Pokud stížnost snaží se dovoditi existenci služebního poměru M-ova poukazem na to, že dostával částku 10 Kč denně, z čehož usuzuje, že to byla úplata za pracovní výkon, stačí v této příčině odkázati na to, co o povaze tohoto denního paušálu bylo řečeno již shora.

Stížnost shledává konečně v nař. rozhodnutí určitý vnitřní rozpor, a to v tom, že žal. úřad v něm na jedné straně uznává vázanost M-ovu k firmě, na druhé straně však prohlašuje, že tato vázanost nemůže založiti služební poměr, aniž tento svůj závěr blíže odůvodňuje. Výtka tato není však oprávněna. Žal. úřad usuzuje z určitých okolností, že M. byl sice k firmě vázán, že však jeho závazky nebyly takové intenzity, aby zakládaly takovou vázanost a podřízenost, jež vyznačují poměr služební ve smyslu § 1151 o. z. o., k čemuž podotýká, že každá dvoustranná úmluva přináší určité vzájemné povinnosti smluvních stran. V těchto projevech není žádného vnitřního rozporu, neboť vyjadřuje se v nich správný právní názor, že ne každý smluvní závazek vykonávati má určitou povianost ve prospěch jiné osoby, jest závazkem služebním. Nelze pochybovati o tom, že zastupitelská smlouva, uzavřená Josefem M. s firmou Singer ze 6. května 1925, jest smlouvou dvoustrannou. Takovéto smlouvy již podle svého pojmu a právní povahy obsahují vzájemné povinnosti a závazky obou smluvních stran. Samostatnosti obchodního zástupce (zprostředkovatele, jednatele, agenta), jakým byl M. podle jejího obsahu, není na újmu, jestliže v takové smlouvě jsou vymezeny určité jeho povinnosti a je-li jeho působnost po určitých stránkách omezena. Omezení taková vyplývají přirozeně již z povahy věci samé a z obligacního (závazkového) poměru, do něhož obchodní zástupce takovou smlouvou vstupuje. Vytýčuje-li tedy úmluva, sjednaná mezi M. a firmou o zprostředkovací a jinou s ní souvisící činnost určité meze, v nichž se má pohybovati,

a stanoví-li se jimi okruh jeho povinností a závazků k firmě, jsou tato ustanovení jen výplní sjednané smlouvy. Taková smluvní ustanovení, plynoucí ze samé podstaty dvoustranné smlouvy, nezakládají však o sobě ještě podřízenosti a vázanosti charakterisující pojmově služební poměr, a nečiní proto ještě obchodního zástupce (jednatele) nesamostatným zaměstnancem firmy ve služebním poměru, není-li tu zvláštních ustanovení, která by o jeho podřízenosti a vázanosti k rozkazům firmy svědčila (srov. Boh. A 9144/51 a 9389/51).

Momenty, na které stížnosti poukazují, takovéto charakterisující znaky služebního poměru však nevykazují, jak shora bylo již uvedeno. M. zavázal se podle obsahu své zastupitelské smlouvy zprostředkovatí prodej šicích strojů a za tím účelem navštěvovatí osoby, které podle jeho mínění jsou s to, aby si šicí stroje koupily, při čemž vyhradil si výslovně vlastní svou iniciativu. Tuto zprostředkovací činnost mohl vyvíjetí podle svých vlastních dispozic, kdy a jak mu líbo, neměl stanovenou žádnou pracovní dobu, žádnou povinnost konatí obchůzky v určitém pořadí a v určitých časových obdobích a v určitých místnostech a pod. Ve své zprostředkovací činnosti, a ta byla jeho činností hlavní — byl úplně nezávislým a bez kontroly. M. nebyl honorován za určitou práci, konanou po nějakou dobu, jak to má § 1151 o. z. o., resp. § 1 zák. č. 244/22 na mysli, nýbrž odměny se mu dostávalo jen za úspěch jeho zprostředkovací činnosti, totiž prodejní provise teprve z uskutečněného prodeje šicích strojů. On nedostával odměny (platu) za služby pro firmu vykonané, nehledíc k jejich výsledku, nýbrž jen tehdy, když došlo k uzavření obchodu jím zprostředkovaného. Řisiko sebe intenzivnější, leč neúspěšné jeho činnosti, vykonané ve prospěch firmy, šlo vždy jen na jeho vrub. Činnost inkasní byla umluvena jen jako činnost vedlejší, jak plyne z ustanovení smlouvy, v němž se praví: »Bude-li mi svěřeno také inkaso« Také z inkasa příslušela mu jen inkasní provise. Ve smlouvě nelze naléztí nic, co by svědčilo o tom, že M. byl k firmě v poměru služebním, zejména že by šlo o služební poměr ve smyslu § 11 zák. o obchodních pomocnících ze 16. ledna 1910, č. 20 ř. z., jak míní stížnost M-ova.

Nss zabýval se výkladem zcela obdobných smluv zastupitelských, uzavřených rovněž firmou Singer Sewing Machine Comp. s jinými jejími provisními agenty, již opětne, na příkl. v nál. Boh. A 8550/50, v nichž dospěl k stejnému výsledku jako ve sporu dnešním.

505.

Postižný nárok úrazové pojišťovny proti škůdci je nárokem zcela samostatným, na nároku poškozeného proti škůdci nezávislým a nárok ten jest omezen jen potud, že nesmí převyšovatí odškodné, které podle zákonných předpisů přísluší poškozenému samému proti škůdci a okolnost, že si pojištěnec úraz spoluzavinil, je bez vlivu na přísouzení úrazového důchodu. Rozh. nejv. soudu z 29. X. 1951, Rv I 1315/50, Česká Advokacie 1110.

Rozhodnutí tohoto sporu závisí na výkladu předpisu § 47, odst. 2., zákona o úrazovém pojištění dělnického (zákon ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. z. z roku 1888). Výklad tohoto zákonného předpisu podal nejvyšší soud ve svém rozhodnutí Sb. n. s. č. 9952 v ten rozum, že postižený nárok úrazové pojišťovny proti škůdci je nárokem zcela samostatným, na nároku poškozeného vůči škůdci nezávislým a že nárok ten jest omezen jen potud, že nesmí převyšovatí odškodné, které podle zákonných předpisů přísluší poškozenému samému proti škůdci a že okolnost, že si pojištěnec úraz spoluzavinil, je bez vlivu na přísouzení úrazového důchodu. Soud dovolací neshledává důvodu, aby upustil od výkladu § 47, odst. 2., zák. úrazového a zásad v citovaném rozhodnutí uvedených.

S ohledem na to, že samostatný postižný nárok žalobkyně omezen jen potud, že nesmí převyšovatí odškodné, které podle zákonných předpisů přísluší poškozenému proti škůdci samému, je pro posouzení tohoto postižného nároku jeho rozhodným nikoli to, co pojištěný J. K. byl by vydělával do svého skončeného 76. roku, nýbrž to, co z tohoto jeho výdělků pozůstalé vdově A. K. následkem jeho úmrtí na vřizivě ušlo a co by z toho žalovaný byl podle obecných předpisů povinen A. K. vzhledem na spoluzavinění J. K. nahradití.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

Důležitý důvod podle § 82, lit. f) živn. řádu není dán, odepřel-li zaměstnanec pracovatí na nevém stroji, na kterém nebyl zapracován. Rozsudek pracovního soudu v Praze z 18. XI. 1952, Cpr II 1209/52, krajského soudu civilního v Praze z 8. III. 1955, Opr 264/52.

Nezaplacení nebo nepojištění pohledávek přednostních, není důvodem nepotvrzení vyrovnání. Usn. vrch. soudu v Praze z 28. XII. 1952, R IV. 847/52.*)

Ustanovení § 54, odst. 1., vyr. ř., stanoví obdobně § 150, odst. 1. k. ř., že přednostní pohledávky je zajistití, jestliže věřitel o to žádá; zákon v tomto směru byl doplněn proto, že k pohledávkám těmto se nepřihlíželo a privilegovaní věřitelé se svými pohledávkami vyšli naprázdno.

Avšak oprávnění podle § 54, odst. 1., vyr. ř. má význam jen v případě, kde nemůže věřitel

požadovatí přímo zaplacení, dlužník i správce vyr. tuto pohledávku přednostní uznal a může tedy stěžovatelka svou pohledávku přednostní, vykonatelnou vyrovnáním, nedotčenou (§§ 26, č. 5. a 54, odst. 1., vyr. ř.), uplatňovatí exekucí i za vyrovnacího řízení nezávisle na tomto (§ 12, odst. 1., vyr. ř.).

Důvodem nepotvrzení vyrovnání jest pouze nezaplacení neb nezajištění útrat a poplatků řízení vyrovnacího, nikoliv také pohledávek přednostních (§58, odst. č. 4., vyr. ř.), a proto neměl vyrovnací soud důvodu odepřítí potvrzení vyrovnání věřiteli přijatého a právem vyrovnání potvrdil.

Zajištění přednostní pohledávky může věřitel žádatí jen, jde-li o přednostní pohledávky, jejichž zaplacení věřitel nemůže požadovatí. Usn. vrch. soudu v Praze z 4. III. 1955, R IV. 115/55.

Ustanovení § 54, odst. 1., v. ř. týká se jen takových pohledávek přednostních, jejichž zaplacení věřitel nemůže požadovatí. Pohledávka vě-

*) Srv. k tomu Dr. Kraus Jak zajistití zaměstnancovy pohledávky ve vyrovnání?

řitelky stěžovatelky byla vyr. dlužníkem a vyr. správcem jako přednostní uznána, a proto mohla a může veřitelka pohledávku svou i za vyr. řízení dobývatí exekuci (§ 65, odst. 12. v. ř.).

V odvolání proti rozsudku pracovního soudu ve sporech o hodnoty vyšší 300 Kč nelze jako důvody odvolací uplatňovati zmatečnost podle § 477 čr.s. Usn. kraj. soudu v Praze z 12. X. 1952, Opr. 62/52.*)

Odvolatel bere v odpor shora citovaný kontumační rozsudek z toho důvodu, že mu žaloba nebyla doručena a navrhuje zrušení rozsudku prvního stolice. Spatřuje v tom neprávem zmatečnost podle § 477, č. 4. čr.s., neboť jde o spor hodnoty vyšší než 300 Kč, takže tu ustanovení § 28 zák. o prac. soudech neplatí, a neplatí také ve sporech o hodnoty vyšší nad 300 Kč ustanovení civilního řádu o řízení odvolacím, avšak ze souvislosti plyne, že namítá, že nebylo tu zákonného předpokladu pro použití předpisu § 596 čr.s.

Zavázal-li se zaměstnavatel platiti za zaměstnance důchodovou daň, jest povinen platiti za něho i přírážku k důchodové dani podle zák. č. 120/1952 Sb. z. a n. Rozsudek prac. soudu v Praze z 15. II. 1953, Cpr. I. 1548/52.

Mezi stranami není sporu, že jde o doplatek důchodové daně podle zákona č. 120/52. Tato přírážka byla zavedena zákonem z 28. listopadu 1951, č. 172 Sb. z. a nař., a zákonem z 15. července 1952, č. 120 Sb. z. a nař., byly změněny sazby a vyslovena zpětná splatnost za rok 1951. Podle § 6, zák. č. 177/51, jest přírážka součástí daně důchodové a platí pro ni obdobně ustanovení o přímých daních, platná pro důchodovou daň. Z toho vyplývá, že dodatek vyměřený podle zákona č. 120/52 není přírážkou, nýbrž daní důchodovou. Podle nesporného přednesu stran zavázala se žalovaná, za své zaměstnance hraditi důchodovou daň od 7. února 1929 a žalovaná sama tvrdila, že od té doby skutečně ji hradila sama. Poněvadž se stalo několikrát za sebou, nabyl žalobce právní nárok na hrazení daně důchodové a tím se stalo právním závazkem pro žalov. stranu, vždy tuto daň platiti. Že se žalovaná pro domo usnesla hraditi daň důchodovou až po výsledku bilance a z toho vyvozuje jednak právo, že daň může libovolně hraditi jednak i závazek o své újmě odvolati, nemá účinku oproti žalobci, poněvadž mu usnesení nebylo sděleno, nýbrž oznámeno oběžníkem, že žalovaná firma hradí daň sama, aniž by byla žalovaná se zmínila o obmezení.

I. Při povolání k činné vojenské službě má zaměstnanec nárok na náhradu mzdy podle § 1154 b) obč. zák., i když byl v té době z práce »vysazen«.

II. Vysazení z práce jest pokládati za další úmluvu, již smlouva služební co do nároku na práci a plat byla modifikována, nikoli zrušena. Rozs. prac. soudu v Praze z 3. XI. 1952.

Podle § 1154 ob. z. obč. přísluší zaměstnanci nárok na mzdu týdenní, jestliže z důležitých příčin nemohl konati službu. — Takováto důležitá příčina je i konání vojenské presenční služby! Předpokladem jest, byl-li zaměstnanec 14 dní v zaměstnání. Slova »býti v zaměstnání« znamenají, že jest zaměstnanec v pracov-

ním poměru na základě smlouvy (1154 ob. z. obč.). Žalobce byl zaměstnán více jak 14 dní, a proto zákonná podmínka byla splněna. — Event. námitka, že žalobce byl střídavě vysazován a pracoval, je nerozhodná, neboť služební smlouva se ruší mimo jiné i výpovědí. — Výpověď však dána nebyla a ostatní důvody k zrušení smlouvy zde rovněž nebyly dány. Nutno proto »vysazení« pokládati za další úmluvu, již smlouva služební co do nároku na práci a plat byla modifikována, nikoliv zrušena. Ustanovení § 1154 b) ob. z. obč. jest donucovacím předpisem, který nemůže ani pracovní smlouvou býti zrušen nebo omezen.

Prohlášení zaměstnavatelovo vysazenému zaměstnanci, že jakmile bude opět povolán do práce, bude se 14denní lhůtou vypověděn, nelze považovati za výpověď z práce. Nál. rozh. kom. v Hradci Králové z 17. III. 1953, Rk 1/33.

Především jest otázkou, zdali prohlášení firmy, že J. S. bude, jakmile bude opět povolán do práce, po 14denní výpovědní lhůtě z práce propuštěn, lze považovati za výpověď z práce.

Nesporné jest, že v přítomné době firma, poněvadž nemá tolik práce, aby mohla všechny své dosavadní dělníky v dřívějším rozsahu zaměstnávat, nepovolá do práce všechny najednou, nýbrž v dohodě se závodním výborem střídavě vždy jen určitou část, při tom však pracovní poměr i s těmi, kteří okamžitě nepracují, trvá dále, mzdu však, protože nepracují, nedostávají.

I kdyby tedy byla firma svým prohlášením skutečně sledovala úmysl, jmenovanému dělníku dáti výpověď, byla by její účinnost podle stilisace řečeného prohlášení závislou od toho, zdali a kdy bude jmenovaný dělník opět povolán do práce. Splnění této výminky jest ovšem nejisté co do otázky, kdy se tak stane. Nelze proto podle názoru rozhodčí komise dosud o výpovědi vůbec mluvit.

Netřeba se obávati toho, že by tímto způsobem firma mohla snad docílit zrušení smluvního poměru bez výpovědi (via facti), neboť i kdyby skutečně učinila tak firma bez opravdové potřeby, bylo by to porušení smluvní povinnosti a firma by byla postiženému povinná náhradou škody.

Tím méně lze v řečeném opatření firmy spatřovati jakoukoliv výpověď, protože tato při ústním jednání před rozhodčí komisí prohlásila, že tím není nikterak o propuštění jmenovaného dělníka rozhodnuto, a že by mu, kdyby měl v případě opětného povolání do práce, býti propuštěn, výpověď byla teprve dána.

Bylo-li rozhodování o sporech uvedených v § 1, odst. 1., zák. č. 151/51 kolektivní smlouvou přeneseno na rozhodčí soud, jest příslušnost pracovního soudu vyloučena. Usnesení odděl. pro spory pracovní v Lučenci z 16. XII. 1952, Cpr 74/52, krajského soudu v Báňské Bystrici z 4. I. 1953, Opr 9/52.

Dla prednesu stránok nie je sporné, že platná je kolektivná smluva, a tiež nie je sporné, že žalobcovia členmi svazu sklárskych robotníkov sú. Dla odseku XVII. tejto kolektivnej smluvy o sporoch vzniklých medzi zamestnavateľom a robotníkmi má rozhodovať rozhodčí súd.

Je preto tento spor príslušný rozhodčí súd a sporhatiacia námietka pozdvihnutá na základe § 180, č. 4. osp. je oprávnená.

*) Srovnej k tomuto nesprávnému právnímu názoru vývody dr. Housky v čl. Opravné prostředky v pracovním soudnictví (Řízení u odvolacího soudu), str. 45 n.

§ 1, odst. 5., zák. č. 131/51 Sb. výslovně připuštěná, aby v kolektivní smlouvě příslušnost pracovního soudu byla vyloučená a rozhodování bylo přenesené na rozhodčí soud.

Je preto pracovní soud v danom případě nepríslušným.

Ponevác soud zjistil sporhatiacu okolnosť dľa § 180, č. 4. osp., t. j. že v danom prípade je príslušný volený súd a pracovní súd je vylúčený, bolo nutné spor dľa § 182 osp. zastaviť.

Pri hromadném propuštění dělnictva není zákonem č. 330/21 poskytnuta členům závodního výboru před ostatními dělníky přednost. Nál. rozh. kom. v Novém Jičíně z 15. II. 1953, Rk 2/53.

Zákon o závodních výborech, ani prováděcí nařízení jeho neuvádějí vůbec zádných předpisů, ve kterých případech by rozhodčí komise souhlas dání mohla, případně ve kterých případech souhlasu dání nesmí. Zejména není nikde stanoveno, že by členové závodního výboru měli nějakou přednost, aby ponechání byli v zaměstnání před jinými dělníky při hromadném propuštění.

V první řadě jest nutno uvážit, zamýšleli-li zákonodárci dání při hromadném propuštění dělnictva nějakou přednost členům závodního výboru před jinými dělníky. Rozhodčí komise je sice toho názoru, že nikoliv, neboť zákonodárci by byl zcela jistě v zákoně důvody tyto uvedl. Tomu tak však v zákoně není. Rozhodli se závod, donucen okolnostmi mimo něj ležícími, k redukci dělnictva, tudíž k hromadnému propuštění jeho třebaš nedostatkem objednávek, ježto na sklad pracovatí nelze, může přikročití podle názoru rozhodčí komise i k výpovědi poměrného počtu členů závodního výboru. Nelze hájití zásadu, že by zrovna členové závodního výboru museli býti propuštění až jako poslední ze všech dělníků,

v tomto případě nejednalo by se již o hájení zájmů dělnictva jako celku, nýbrž o hájení zájmů členů závodního výboru a tudíž hájení jejich osobních zájmů. Podle údajů firmy bratři B. mělo býti poměrně k propuštěnému dělnictvu propuštěno i 5 členů závodního výboru, což se však nestalo, nýbrž byli propuštěni pouze 2 členové, takže zastoupení dělnictva závodním výborem neutrpělo žádné újmy.

Povolním výpovědi členům závodního výboru nebudou nikterak ohroženy zájmy dělnictva, neboť na jejich místa nastoupí náhradníci.

Rozhodčí komise v uvážení všech uvedených okolností se rozhodla dání souhlas k výpovědi členů závodního výboru dělnických J. L. a J. K., a tím jest její rozhodnutí odůvodněno.

Není úrazovým podnikem úraz přihodivší se zaměstnanci při pracích přípravných, konaných před zahájením provozu podniku, třebaš smlouvu jest zaměstnanec zavázán tyto práce konati. Nál. rozh. soudu úraz. pojišťovny v Praze z 6. III. 1953, Cu 5521/52.

Žaloba za přiznání důchodu z úrazu, který žalobce utrpěl dne 18. března 1952 v podniku firmy Š. H. v P., se zamítá, ježto podle vlastního tvrzení žalobce stal se úraz dne 17. III. 1952, výroba (práce) ve sklárně měla však počítí teprve dne 22. III. 1952. Podle výpovědi svědků A. D. a E. J., jakož i podle mzdových a pracovních podmínek je sice připustiti, že dělníci sklárští musí před zahájením práce konati různé práce přípravné, ale nelze připustiti, aby takové práce, zahájené již 5 dní před provozem sklárny, byly uznány za práce podnikové a že tudíž by úraz při nich se přihodivší bylo považovati za úraz, přihodivší se při provozování podniku ve smyslu § 1 úraz. zák. Bylo proto žalobu jako bezdůvodnou zamítnouti.

Poznámky.

Vypočítávání zabavitelné částí platů státních zaměstnanců po dobu platnosti zákona o úsporných opatřeních personálních. (Výn. min. sprav. čj. 6359/53, »Věst. min. sprav.« čís. 30.)

Ministerstvo spravedlnosti vyžádalo si posudek nejvyššího soudu o tom, jak jest po dobu platnosti zákona ze dne 28. prosince 1952, č. 204 Sb. z. a n., vypočítávati zabavitelnou částku z platů státních zaměstnanců.

Nejvyšší soud po svém posudku ze dne 1. února 1953, č. Pres. 140/53, postavil se na toto stanovisko:

Základna pro výpočet zabavitelné částky (§ 150, odst. 1., písm. a) plat. zák. č. 103/1926 Sb. z. a n. a obdobná ustanovení) jest po dobu platnosti zákona ze dne 28. prosince 1952, č. 204 Sb. z. a n., zmenšena (snížena) o srážky tímto zákonem stanovené.

Zákonem č. 204/1952. stanoví »srážky z platů« v §§ 1 až 8, z nichž pro otázku výpočtu zabavitelné částky podle § 150, odst. 1., písm. a), plat. zák. a obdobných ustanovení přicházejí v úvahu jen §§ 4, 5, 6 a 8.

Pokud jde o státní zaměstnance (ve smyslu § 21, zák. č. 204/1952 Sb. z. a n.), vyplývá ze zákona toho a nanejvýš z jeho materiálních nepochybně, že zákonodárci z důvodu státní nutnosti zamýšlel úsporami na platech státních zaměstnanců snížití státní výdaje a docílití tak částečně

úhrady schodku státního rozpočtu, že proto bylo uvedeným zákonem sáhnuto ke snížení příjmů státních zaměstnanců, a to ve formě srážek z platů. Bylo to vyloženo v důvodové zprávě vládního návrhu — tisk 2099 poslanecké sněmovny — na str. 12. v odstavci nadepsaném »Snížení příjmů«, dále ve zprávě výboru sociálně politického a rozpočtového poslanecké sněmovny — tisk 2113, na str. 1. a ve zprávě sněmovně politického a rozpočtového výboru senátu — tisk 966, na str. 1., 5., 6. a 12. Jde tudíž zřejmě o zákonné snížení příjmů státních zaměstnanců, nikoliv o pouhé administrativní srážky, jaké má na mysli ustanovení druhého odstavce § 150 platového zákona. Na tom nic nemění skutečnost, že zákon č. 204/1952 Sb. z. a n. upravuje snížení příjmů státních zaměstnanců tím způsobem, že určuje nejprve srážkovou základnu a podle ní pak odstupňuje srážky procentuálně, neboť to se týká jen početného provedení zákonného snížení příjmů, nikoli věci samé. Rovněž na tom nic nemění okolnost, že ustanovení o srážkách z platů mají podle § 29, odst. 2., zák. č. 204/1952 Sb. z. a n. pozbytí účinnosti dnem 31. prosince 1954 a že platové předpisy zůstávají jinak nedotčeny, ježto zákonné snížení příjmů, třebaš jen dočasně, projeví přece své účinky po celou dobu účinnosti zákona.

Jsou-li tedy srážky z platů nařízené zákonem č. 204/1952 Sb. z. a n. zákonným snížením příjmů

státních zaměstnanců, odpovídá zákonu jediné výklad, že základna pro výpočet zabavitelné částky jest zmenšena o srážky stanovené tímto zákonem.

Proti tomuto výkladu nijak nesvědčí ustanovení § 5 cit. zák., že se tímto zákonem nemění základny pro vyměrování pensijního příspěvku a pojistného, neboť tu jde o ustanovení zvláštní, jež se týká jen pensijních příspěvků a pojistného.

Ustanovení § 150, odst. 2., platového zákona, že předpisy o exekuci na služební a odpočivné platy a na zaopatřovací platy neplatí pro administrativní srážky ze služebních, odpočivných a zaopatřovacích platů, jde-li o pohledávky státu vzniklé ze služebního nebo pensijního poměru nebo se zřetelem na něj, má na mysli jen srážky prováděné cestou administrativní, a to pokud jde o pohledávky státu vzniklé ze služebního nebo pensijního poměru nebo se zřetelem na něj, kdežto srážky z platů stanovené zákonem č. 204/1932 Sb. z. a n. mají právní povahu zákonného snížení příjmů a nejde tu tudíž o pohledávky státu vzniklé ze služebního nebo pensijního poměru nebo se zřetelem na něj.

Totéž platí obdobně i o administrativních srážkách podle § 29 učitelského zákona ze dne 24. června 1926, č. 104 Sb. z. a n.

Uplatňování nároků železničních zaměstnanců.

Nároky zaměstnanců čs. státních drah (podle nař. č. 15/1927) jsou nároky soukromoprávními a nebylo sporu o tom, že jest je proto uplatňovati pořadem práva.

Nejvyšší soud však zaujal odchylné stanovisko, vysloviv názor, že o soukromoprávních nárocích zaměstnanců čs. státních drah, odvozených z nesprávné úpravy služebních příjmů podle cit. nař. 15/27, rozhodují v první řadě postupem instancí úřady správní a že teprve po vyčerpání tohoto instančního pořadí může se zaměstnanec dovolávati nápravy pořadem práva podle § 105 ú. l. a zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. Tak výslovně nejv. soud. v rozhodnutích z 2. V. 1930, Rv I 1164/29 a z 16. IX. 1932, Rv I 50/31 v Prac. právu, č. 399.

O věci bylo již psáno v t. l. dr. F. Krausem (str. 136, roč. XI.) a J. Hrabánkem (str. 139, roč. XI.). Znovu touto věcí zabývá se JUDr. Otto Sommer v článku »Jak lze uplatnit nároky železničních zaměstnanců« v č. 5, roč. XXXVIII. časopisu »Železniční zřizeneck«.

V tomto pojednání dr. Sommer uplatňuje zaslouženou kritiku nesprávného právního názoru nejv. soudu důkladným a svědomitým rozbohem shora cit. rozhodnutí.

Správně upozorňuje, že nejvyšší správní soud zaujímá v předmětné věci odchylné — správné — stanovisko, vysloviv v nálezu z 17. IX. 1932, č. j. 14.097 (Boh A 10001, P. P. 425), zásadu, že rozhodnutí ministerstva zemědělství o soukromoprávním nároku zaměstnance podniku Státní lesy a statky ze služební smlouvy jest pouhým prohlášením jedné smluvní strany vůči straně druhé o nároku druhou stranou vzneseném, není však rozhodnutím nebo opatřením judikujícího úřadu.

K tomu připojuje autor tuto úvahu o důsledcích tohoto nežádoucího stavu: »Setrvá-li nejvyšší soud na dosavadním svém stanovisku, bude nutno, aby cestou zákonodárnou byla věc jasně upravena a aby bylo zabráněno zbytečným komplikacím v poměru zaměstnanců státních drah. Jest obava, že rozhodnutí nejvyšší-

ho soudu bude železniční správou v praxi vykládáno způsobem širším. Tak zejména byl již na některých místech vyslovován názor, že zákon č. 217/1925, tudíž i ustanovení o 90denní lhůtě, má se vztahovati i na rozhodování o nárocích na pensijní požitky se zřetelem na výše citované vládní nařízení č. 96/30, ač tímto nařízením byly upraveny jen nároky staropensistů. Jest obava, že zásada nejvyšším soudem vyslovená bude vztahována i na takové případy, kdy jde o nároky, které vládním nařízením čís. 15 vůbec nejsou upraveny, na př. nárok na odměnu za práci přes čas a pod. V četných konkrétních speciálních případech vzniknou pochybnosti, jde-li o nárok, upravený vládním nařízením č. 15. Rozhodnutí správních úřadů mají podle zákona z r. 1896 býti opatřována poučením o opravných prostředcích. Není-li takového poučení, zakládá to podstatnou vadu řízení, pro kterou nejvyšší správní soud k stížnosti strany rozhodnutí zruší jako vadné. Vládní nařízení č. 15/1927 však neobsahuje předpisů o poučení o opravných prostředcích. V případech nedostatečného a neoprávněného poučení vznikne při rozhodování »správních úřadů železniční správy« otázka, od kdy bude nutno počítati onu 90denní lhůtu. Soudy při žalobách podle zákona č. 217/1925 nepřezkoumávají rozhodnutí správních úřadů o nárocích soukromoprávních po stránce formální a nemohou je rušiti pro vady řízení, nýbrž přezkoumávají meritorně sporný nárok. Zůstává otevřenou a nevyřešenou otázkou, jak odstraniti následky promeškané lhůty k podání opravných prostředků při nesprávném poučení, jež může se v praxi často vyskytovat. Vzniká i nebezpečí, že v případě, zvolí-li zaměstnanec cestu stížnosti, pořad instancí správních, a obrátí-li se teprve po jeho vyčerpání na soud, může případně soud v tom či onom konkrétním případě vysloviti, že nárok měl býti uplatňován hned od počátku u soudu, a že pak nárok onen bude promlčen podle ustanovení občanského zákona.

Vzhledem k této nejistotě bude nutno domáhati se toho, aby věc byla jasně upravena. Prozatím zejména bude nutno trvati na tom, aby rozhodnutí železniční správy byla vždy opatřena řádným poučením, a zejména aby ministerstvo železnic svá rozhodnutí opatřovalo také poučením o tom, že lhůta k podání žaloby činí 90 dnů, neboť jinak by železniční zaměstnanci mohli, spoléhajíce se na dosavadní právní stav, utrpěti nedodržením lhůt těžké, neodčinitelné škody.«

Právě uvedené důsledky netýkají se ovšem pouze železničních zaměstnanců státu. Zmíněný právní názor nejvyššího soudu uplatní se ohledně ostatních soukromoprávních zaměstnanců státu také, a to všude tam, kde správní úřad jako orgán státu sjednává pracovní smlouvu, vyhrazuje si rozhodování o uplatněných nárocích z této pracovní smlouvy, obdobně jak je tomu u železničních zaměstnanců.

S tohoto hlediska jsou pak důsledky shora cit. rozhodnutí nejvyššího soudu tím dalekošlejší.

Jest přípustno odvolací sdělení v řízení před pracovními soudy?

»Juristen-Zeitung« (roč. XIV., č. 8) přináší úvahu dr. Emila Daningera o přípustnosti odvolacího sdělení v čl. »Sind Berufungsmitteilungen im Verfahren vor Arbeitsgerichten unzulässig?« vzhledem k výroku pracovního soudu v Krnově, který byl potvrzen odvolacím

soudem v Opavě a podle kterého jest odvolací sdělení v řízení před pracovními soudy nepřipustné.

Podle zmíněného referátu pracovní soud zakládá svůj názor na těchto důvodech:

1. zákon o prac. soudech nezná odvolacího sdělení, a proto předpisuje v § 29, že po uplynutí odvolací lhůty jest předložiti spisy odvolacímu soudu;

2. není přehlédnutím, že podle § 54, odst. 5., jest přípustno sdělení dovolací, nikoli však odvolací;

3. jestliže podle § 55 platí předpisy čr. o řízení před sborovými soudy I. stolice s tím, že není třeba přípravných podání, jsou odvolací sdělení nepřipustna s ohledem na § 176 čr. již proto, že zastoupení advokáty (s výjimkou § 54/II) není nařízeno;

4. odvolací sdělení nemělo by také žádného účelu, ježto podle § 55/I projednává se věc znovu v mezích, určených návrhy stran. Nemůže býti proto na přednesy a návrhy v odv. sdělení obsažené býti vzat zřetel. Toto ustanovení jest v soulasu s oním o předložení spisů odvolacímu soudu.

Naproti tomu dr. Daninger hájí opačné stanovisko o přípustnosti odvolacího sdělení, dovolávaje se těchto důvodů:

1. otázka přípustnosti odvol. sdělení nemůže býti řešena s hlediska § 29, jehož účelem jest pouze urychlití řízení, aby s předložením odvolání nemusilo se prodlévatí o dalších 14 až 21 dnů;

2. kdyby zákonodárce chtěl odvol. sdělení vyloučiti, musil by tak výslovně ustanoviti;

3. podle § 51/II zák. o živn. soudech jest výměna přípr. spisů vyloučena (»dass ein Wechsel vorbereiteter Schriftsätze nicht stattfindet«), podle § 55/I zák. o prac. soudech »není třeba přípravných podání, jestliže byla příp. podání dříve vyloučena, nyní jich není třeba, jest »podle všeobecných pravidel logiky a výkladu zákona« míti zato, že jsou přípustna. Odvolací sdělení je také přípravným podáním (§ 465 čr.);

4. věc projednává se v mezích určených návrhy stran v odvolání nikoli jen v řízení před pracovními soudy, nýbrž také ve všeob. civ. řízení (§ 462); také zde nemůže odvolací odpůrce dosáhnouti toho, aby v odvolacím řízení bylo jednáno o něčem, co se vymyká z mezí návrhů odvolání;

5. pro odvol. sdělení jest uvésti:

a) informací soudu i odvolatele o stanovisku odvol. odpůrce,

b) usnadněné protokolování;

6. zákonem o prac. soudech není dána určitá odpověď na otázku, je-li přípustno vzdání se ústního odvolacího jednání; dojde-li ke vzdání se ústního jednání, neměl by odvol. odpůrce svoje stanovisko vyložití v odvol. sdělení?

Celá věc jest ovšem značně jednodušší. Zákon č. 151/51 nemá žádného předpisu o odvolacím sdělení. Proto podle §§ 19 a 55/I platí také pro tuto otázku »obdobné ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními s tou změnou, že není třeba přípravných podání...«. Proto předpisy čr. o odvolacím řízení nemohou se zde uplatniti, zejména nikoli také ustanovení § 468/II čr. Usta-

novení čr. o řízení »před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními« pak žádného předpisu o odvolacím sdělení nemají a pochopitelně také míti nemohou. Jest proto zastávati stanovisko, že v pracovním řízení není odvolací sdělení přípustno. Tomuto názoru odpovídají korespondující ustanovení zákona č. 151/51, jak je správně pracovní soud v Krnově uvádí, t. j. §§ 29, 55, 54/II, III a § 55/I čr.

Jest sice správnou výtku dr. Daningera, že otázku přípustnosti odvol. sdělení nelze řešiti jedině s hlediska § 29, ale tím věc není rozhodnuta, jestliže k otázce jest odpověděti použitím §§ 19 a 55/I zák. č. 151/51. Argument, že vyloučení odvol. sdělení by vyžadovalo výslovného ustanovení, zůstává na písku potud, pokud není uveden důvod, jak je tomu vždy, jde-li o podobné případy. Srovnáním § 51/II zák. č. 218/96 a § 55/I zák. č. 151/51 lze dospěti jen k tomu, že v odvolacím řízení jsou přípravná podání přípustna, což ovšem ještě neznamená, že jest přípustno odvol. sdělení. Analogie § 462 čr. nemá místa. Jinak námitky opouštějí rámec výkladu zákona.

K tomu jest ovšem připomenouti, že v pracovním řízení je s ohledem na § 55/I zák. o pracovních soudech přípustiti přípravná podání v techn. slova smyslu. Rozdíl jest v tom, že jest je podati v odvolacím soudu a že pro ně neplatí omezující ustanovení § 468/II čr. To budí odpovědi na důvody účelnosti, které byly pro přípustnost odvolacího sdělení uvedeny.

Dr. Hofman.

Časopisy.

»Úrazové pojištění« (roč. I., č. 1—2). Albert Hošek: Význam odškodnění nemocí z povolání. Dr. J. Trnobrský: Legislativní vývoj odškodňování chorob z povolání. Dr. Fr. Trnka: Několik úvodních poznámek k zákonu o odškodnění nemocí z povolání. Dr. V. Sedláček: K výkladu zákona o odškodnění nemocí z povolání. Dr. Boh. Sochr: Jak byl zákon č. 99/52 proveden.

»Pensijní pojištění« (roč. XII., č. 1—2). Dr. W. Schmiedl: Služební poměr v pensijním pojištění. Dr. J. Zelfel: Nároky na pojistné dávky podle pens. zák. Dr. M. Bukvář: Ručení třetích osob za pojistné.

»Veřejná správa« (roč. III., č. 3). Dr. J. Posvár: O deliktích podle bankového zákona.

Richterzeitung (roč. XV., č. 2). Dr. Gert Pschor »Das Sonderrecht des Schadenersatzes nach den Bestimmungen des Gesetzes 1/1888 §§ 45—47 über die Unfallversicherung der Arbeiter«.

Prager Juristische Zeitschrift (roč. XIII., č. 5). Dr. Oskar Meister »Sozialversicherungsbeiträge als öffentliche Abgaben«.

»Prager Juristische Zeitschrift« (roč. XIII., č. 9). Dr. R. Stránský: Die strafrechtlichen Bestimmungen des Bankengesetzes.

»Richterzeitung« (roč. XV., č. 4). Dr. Julius Stark: Zum Verfahren vor den arbeitsrechtlichen Berufungssenaten bei Berufungen gegen Versäumnisurteile. Dr. Hans Bohr: Die ungerechtfertigte Exekutionsbeschränkung bei Pensionen der Privatangestellten und Arbeiter.

»Sociální revue« (roč. XIV., č. 4). Dr. Fr. Kraus: Renta z úrazu na cestě z práce a do práce.

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálního pojišťovacího práva« ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu »Odborové sdružení československé« Kč 12.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálního pojišťovacího práva« Kč 18.—. Redakce, správa a výpravna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé. — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hyberská ul. 7.

Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. 208.987-VII-1927.